

מבוא לסוציולוגיה (204.1111)

מנהל אקדמי של הקורס המתקשב: ד"ר דנה זרחין
שעת קבלה: באמצעות זום (zoom) יום ג' בשעה 16:00 בתיאום מראש.
דוא"ל: dzarhin@soc.haifa.ac.il

עוזרת הוראה: גבי ניצן בייקר
שעת קבלה: יום ג' 16:00-17:00 בתיאום מראש.
דוא"ל: nitzango0@gmail.com

תיאור הקורס: הקורס מבוא לסוציולוגיה מהווה שער כניסה לסוציולוגיה כגוף ידע, פרספקטיבה וגישה מחקרית ייחודית במדעי החברה. הקורס נועד להקנות לסטודנט/ית מושגי יסוד בסוציולוגיה ולערוך היכרות ראשונית עם הפרדיגמות המרכזיות של הסוציולוגיה. במהלך הקורס יפגשו הסטודנטיות/ים את התחומים המרכזיים בהם עוסקת הסוציולוגיה, ובכלל זה סוציולוגיה של אי-שוויון, סוציולוגיה של ארגונים, סוציולוגיה כלכלית וסוציולוגיה פוליטית.

קורס מתקשב: שיעורי הקורס ניתנים על ידי מרצי החוג לסוציולוגיה במתכונת של הרצאה, כל מרצה בהתאם לתחומי המחקר שלו/ה. בכל יום ראשון נעלה הרצאה מוקלטת חדשה לאתר הקורס. באתר הקורס מופיעים גם פריטי הקריאה וחומרים נוספים.

על הסטודנטיות/ים מוטלת החובה להתעדכן באופן שוטף בפרסומים ובהודעות באתר הקורס.

אתר הקורס: <https://mw11.haifa.ac.il/course/view.php?id=1663>

חובות:

- (1) צפייה בהרצאות המתקשבות באתר הקורס.
- (2) קריאת חומרי הקריאה המשויכים לכל הרצאה.
- (3) בחינת גמר אמריקאית. הידע הנדרש לבחינה כולל את ההרצאות המתקשבות וחומרי הקריאה – הנחיות נוספות יינתנו בהמשך.

ציון מעבר בקורס הינו בהתאם לדרישות חוג האם.

סטודנטיות/ים שיש ברשותן/ם מכתב התאמות מהאוניברסיטה וזקוקות/ים להנגשה בקורס מוזמנות/ים לפנות למרצה או לעוזרת ההוראה בשעות הקבלה או במייל בסמוך לתחילת הקורס.

רשימת השיעורים ופריטי קריאה

1. מהי סוציולוגיה? (חלק ראשון)

צפייה בשיעור: הקדמה 1 (מרצה: פרופ' אורי בן אליעזר)

מושגים: דמיון סוציולוגי, עובדה חברתית, לכידות חברתית, פעולה חברתית, מבנה חברתי
חומר קריאה:

"חיברות" (עמ' 120-123; 127-143) "אינטראקציה" (עמ' 146-167)
מתוך: משוניס, ג'ון. 1999. **סוציולוגיה**. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

2. מהי סוציולוגיה? (חלק שני)

צפייה בשיעור: הקדמה 2 (מרצה: פרופ' אורי בן אליעזר)

מושגים: חיברות (סוציאליזציה), סוכני חיברות, נורמות, ערכים, פונקציונליזם, קונפליקט, אינטראקציה
סימבולית
חומר קריאה:

"הפרספקטיבה הסוציולוגית" (עמ' 2-26)
מתוך: משוניס, ג'ון. 1999. **סוציולוגיה**. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

3. סוציולוגיה של בריאות

צפייה בשיעור: בריאות, חולי ורפואה (מרצה: ד"ר דנה זרחין)

מושגים: מהותניות, תפקיד החולה, הבניה חברתית של מציאות, מדיקליזציה, אי-שוויון בבריאות
חומר קריאה:

סבירסקי, ברברה. 2006. "בריאות". בתוך: אורי רם וניצה ברקוביץ (עורכים). **אי/שוויון**. באר שבע:
הוצאת אוניברסיטת בן גוריון בנגב. עמודים 64-72.

4. סוציולוגיה של חינוך

צפייה בשיעור: חינוך והשכלה (מרצה: פרופ' מאיר יעיש)

מושגים: סטטוס שיוכי, סטטוס הישגי, מריטוקרטיה, הסללה
חומר קריאה:

פניגר, יריב, עודד מקדוסי, וחנה איילון. 2016. "אי שוויון בהשלמת התואר הראשון: רקע חברתי, הישגים
לימודים קודמים ומאפיינים מוסדיים". **סוציולוגיה ישראלית** 18(1): 82-104.

5. חברה וטכנולוגיה

צפייה בשיעור: חברה וטכנולוגיה (מרצה: פרופ' אסף דר)

מושגים: דטרמיניזם טכנולוגי, דטרמיניזם חברתי, הבניה חברתית של טכנולוגיה, גמישות פרשנית,
קבוצות חברתיות רלוונטיות.
חומר קריאה:

דרור, יובל. 2011. "הבניה חברתית של טכנולוגיה: על הדרך שבה ערכים, חוק ואכיפה מוטמעים

בטכנולוגיה". רשת משפטית: משפט וטכנולוגיית מידע: הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, אוניברסיטת תל אביב, 79-116.

6. סוציולוגיה כלכלית

צפייה בשיעור: סוציולוגיה כלכלית (מרצה: ד"ר טלי קריסטל)

מושגים: קפיטליזם, תשתית מטריאלית, מבנה- על, שיזור

חומר קריאה:

קריסטל, טלי. 2014. "הכלכלה הפוליטית של ישראל והגידול באי השוויון בהכנסות - 1970 2010".

סוציולוגיה ישראלית 15(2): 282-311.

7. ריבוד ואי-שוויון

צפייה בשיעור: ריבוד ואי-שוויון (מרצה: ד"ר אסף לבנון)

מושגים: ריבוד, אי-שוויון, סולידריות אורגנית, סולידריות מכנית, מעמד, סטטוס, מוביליות (ניעות), הון

אנושי, הון תרבותי

חומר קריאה:

יעיש, מאיר. 2004. "מעמדות בישראל". **מגמות** 43(2): 267-286.

8. סוציולוגיה פוליטית

צפייה בשיעור: פוליטיקה, ממשל וגלובליזציה (מרצה: ד"ר אסא מרון)

מושגים: סמכות מסורתית, סמכות לגאלית-רציונלית, סמכות כריזמטית, המדינה המודרנית, אליטות,

גלובליזציה

חומר קריאה:

רוזנהק, זאב ומיכאל שלו. 2013. "הכלכלה הפוליטית של מחאת 2011: ניתוח דורי-מעמדי". **תיאוריה**

וביקורת 41: 45-68.

9. אתניות

צפייה בשיעור: אתניות (מרצה: פרופ' סמי סמוחה)

מושגים: קבוצה אתנית, מוצא משותף מכונן, גזענות, דעה קדומה, אפליה, אפליה מוסדית, תיוג אתני

דמוקרטיה ליברלית, דמוקרטיה הסדרית, דמוקרטיה אתנית

חומרי קריאה:

לוי, נטלי ויוסי שביט. 2015. "כרוניקה של אכזבה: אינטגרציה בין ערבים ליהודים בבית ספר יסודי".

סוציולוגיה ישראלית 16(2): 7-30.

10. מגדר

צפייה בשיעור : מגדר (מרצה : פרופ' יובל יונאי)

מושגים : מגדר, תנועה פמיניסטית, חברה פטריארכלית, חלוקת עבודה מגדרית, סגרגרציה תעסוקתית,

תקרת הזכוכית, שוליות מצטלבת

חומר קריאה :

וימן, גבי. 2000. "מגדר ופרסומת : נשים וגברים בתשדירי הפרסומת הטלוויזיונית בישראל". **מגמות**

.466-485: (3)40